

این فایل از کانال معلم یار ششم دانلود شده است.
برای حمایت از ما و دریافت نمونه سوالات با پاسخنامه بیشتر
در تلگرام آی دی زیر را جست و جو کنید

معلم یار ششم

نمونه سوال با پاسخنامه

درسنامه

فیلم های آموزشی

فیلم حل تمرین کتاب درسی

گام به گام

جزوه

برای دریافت مطالب کافی عضو کانال معلم یار ششم

به آدرس:

@MoallemYarIR6

بشید

ورود به کانال اصلی لمس کنید

در صورت قطع کله اینترنت کشور!

دوباره برمیگردم به سایت معلم یار و مطالب جدید و پایه به پایه تو سایت میفرستم

👉👈 WwW.MoallemYar.iR

👉👈 WwW.6Paye.iR

درسنامه آموزشی فارسی کلاس ششم

درس نهم: رنج های کشیده ام که می رس با پاسخ

علی اکبر دهخدا در سال 1257 هجری شمسی در تهران به دنیا آمد. او خود را این گونه معرفی می کند: «پدر من خان باباخان است که سپاهی بوده از او شمشیرها و چند عدد نیزه و خنجر و پیراهنی که آیات قرآنی در پشت و روی آن نوشته شده، بر جای مانده است. پدر من، دار و ندار خود را در قزوین فروخت و به تهران آمد. من در نه سالگی، پدرم را از دست دادم و مادرم تربیت مرا به عهده گرفت. من، علوم قدیم را از استادان مختلف یاد گرفتم. معلمین من شیخ غلامحسین بروجردی و شیخ هادی نجم آبادی بودند و من هر چه دارم بر اثر تعلیم این دو بزرگ مرد است.»

دهخدا در همان زمان به فرا گرفتن زبان فرانسوی پرداخت و معلومات خویش را تکمیل کرد. لغتنامه، مفصل ترین کتاب لغت در زبان فارسی است. دهخدا برای تالیف این کتاب، نزدیک چهل سال کوشش کرد و در این مدت، حدود صد نفر با وی همکاری داشته اند.

لغتنامه، مهم ترین و اساسی ترین اثر دهخدا است و بیشتر شهرت دهخدا به خاطر همین اثر اوست. بنا به باور بسیاری، چنین کار بزرگ و عظیمی را برای زبان فارسی به غیر از دهخدا، تنها فردوسی انجام داده بود. امروز در ایران به هر کتابخانه ای که برویم از تعداد مراجعه کنندگانی که در جست و جوی لغتنامهی دهخدا هستند، می توانیم ارزش و اهمیت این کتاب را درک کنیم.

تقریباً همه ی لغات فارسی و نام شهرها و روستاها و کلمات علمی و اشخاص بزرگ و حتی لغات عربی را می توان در لغتنامهی دهخدا یافت. هر کلمه ای، معنا، موارد کاربرد، طرز تلفظ صحیح، همراه با اشعار و اطلاعات دیگر آمده است. لغتنامهی دهخدا در واقع یک دایرة المعارف است.

دهخدا برای نوشتن این لغتنامه، شب و روز به مطالعه و جمع آوری اطلاعات مشغول بود. آن طور که نوشته اند، وی چند میلیون یادداشت از روی متون معتبر استادان شعر و نثر فارسی و عربی، لغتنامه های چایی و خطی، کتاب های تاریخ و جغرافیا، طب، ریاضی و علوم دیگر فراهم آورده بود. به گفته ی خود او و نزدیکانش، هیچ روزی از کار تحقیق و یادداشت برداری برای لغتنامه، غفلت نکرد مگر دو روز به خاطر در گذشت مادرش و دو روز به خاطر بیماری سختی که دچار شد.

عَلَمه دهخدا در یکی از یادداشت های پراکنده اش برای لغتنامه، می نویسد: «همه ی لغات فارسی زبانان تاکنون در جایی جمع آوری نشده، هزاران لغت فارسی و غیر فارسی به کار می رود که تا کنون کسی آنها گرد نیلورده و اگر کرده آورده به چاپ نرسانیده است. ما بسیاری از این لغات را به تدریج از حافظه، نقل و سپس آنها را الفبایی کرده ایم... و این کاری هیچ تاخیر و درنگی، بیرون از بیماری چند روزه و دو روز رحلت مادرم رحمه الله علیها که این شغل تعطیل شد، ادامه یافت و می توانم گفت که بسیار شب ها نیز در خواب و در بیداری در این کار بودم. چه بارها که در شب از بستر بر می خاستم و چراغ روشن می کردم و چیز می نوشتم. مرا هیچ چیز جز مظلومیت مشرق در مقابل ظالمین ستمکار مغربی به تحمل این رنج سنگین و نداشت؛ چه برای نان، همه ی راهها به روی من باز بود و نام را نیز چون جاودانی نمی دیدم، پایبند آن نبودم.»

در میان دانشمندان معاصر ایران، باید عَلَمه دهخدا را بزرگ مرد فرهنگ ایران دانست. او سرشار از عشق به

فرهنگ وطن بود و نامی بلند در میان دانشمندان ایرانی داشت و آثار بارزشی از خود به یادگار گذاشته است. غروب روز دوشنبه 7 اسفند ماه 1334 شمسی بود. رنج و زحمت سال ها مطالعه، تحقیق و جست و جو و سرانجام، بیماری، دهخدا را از پای در آورده بود. هزاران جلد کتاب، که مدت چهل و هشت سال با او سخن گفته بودند، اینک همه خاموش نشسته و استاد پیر را تماشا می کردند.

در این هنگام، در شاگرد، همکار صمیمی و مهربانش، محمدحسین و سیدجعفر شهیدی به دیدار وی آمدند. لحظاتی چند با سکوت، سپری شد. استاد پیر، هر لحظه یک بار به حالت سستی و ضعف در آمد و چشمانش را فرو می بست و باز به حال عادی بر می گشت. در یکی از این لحظات، دهخدا سکوت را شکست و گفت: «که می پرس».

باز برای چند لحظه، همه ساکت شدند و دهخدا بار دیگر گفت: «که می پرس».

در این هنگام، محمدمعین پرسید: «منظورتان شعر حافظ است؟»

دهخدا جواب داد: «بله».

معین گفت: «استاد می خواهید برایتان بخوانم؟»

دهخدا گفت: «بله».

آنگاه، معین، دیوان حافظ را برداشت و چنین خواند:

درد عشقی کشیده ام ک می پرس زهر هجری کشیده ام که می پرس

درد و سختی که از عشق و تلخی که از دوری کشیده ام قابل بیان نیست.

گشته ام در جهان و آخر کار دلبری برگزیده ام که می پرس

تمام دنیا را جست و جو کرده ام و سرانجام دلبری انتخاب کرده ام که قابل توصیف نیست.

بی تو در کلبه ی گدایی خویش رنج هایی کشیده ام که می پرس

بدون تو و در غم دوری تو در تنهایی و خلوت فقیرانه خودم رنج هایی را تحمل کرده ام که قابل توصیف نیست.

همچو حافظ، غریب در ره عشق به مقامی رسیده ام که می پرس

مانند حافظ غریبانه در راه عشق به مقام و جایگاهی رسیده ام که قابل توصیف نیست.

اندکی پس از آن، دهخدا بیهوش شد و روز بعد به دیدار پروردگارش رفت. آرامگاه او در شهر ری (ابن بابویه) قرار دارد.

درک مطلب (صفحه 71 کتاب درسی)

- 1- چرا دهخدا پایبند نام نبود؟ چون دهخدا نام را جاودانی و همیشگی نمی دانست.
- 2- ارزش و عظمت لغتنامه ی دهخدا را با چه کتابی برابر نهاده اند؟ چرا؟ با شاهنامه ی فردوسی؛ چون هر دو اثر (لغتنامه ی دهخدا و شاهنامه ی فردوسی) لغات ارزشمند فارسی را در خود حفظ و ذخیره کرده اند.
- 3- چرا دهخدا آخرین دقایق عمر خود را با غزل حافظ به پایان برد؟ چون دهخدا سراسر عمر خود را با زبان و ادبیات فارسی و آثار بزرگان گذرانده بود و در لحظات پایانی هم شعر حافظ آرامش بخش و مناسب حال او بود.
- 4- چهار اتفاق مهم دوران زندگی دهخدا را به ترتیب بیان کنید.
- 1- در گذشت پدر در سن نه سالگی 2- فراگیری علوم قدیم در حجره های مختلف و فراگیری زبان فرانسوی 3- نوشتن لغتنامه 4- درگذشت مادرش در میانه ی تالیف لغتنامه.
- 5- دوران تحصیل خود را با دوران تحصیل دهخدا مقایسه، و تفاوت ها و شباهت های آنها را بیان کنید.

شبهات: علاقه مندی به تحصیل و یادگیری علوم مختلف.

تفاوت: دهخدا در حجره‌های قدیمی تحصیل می‌کرد و من در مدرسه درس می‌خوانم. دهخدا زبان فرانسوی را هم‌زمان با تحصیل یاد گرفت و من سعی می‌کنم زبان عربی و انگلیسی را یاد بگیرم.

واژه آموزشی (صفحه 71 کتاب درسی)

تاکنون راه‌های مختلفی برای ساختن کلمه در زبان فارسی، فرا گرفته اید. یکی دیگر از راه‌های ساختن کلمه‌ی جدید، افزودن واژه‌ی «نامه» به پایان کلمه‌ی نخست است.

واژه	«نامه»	واژه‌ی جدید
روز	+نامه=	روز نامه
کار	+نامه=	کار نامه
دعوت	+نامه=	دعوت نامه
زیارت	+نامه=	زیارت نامه

به حمد و قل هوالله کارشان بی خوشا آنان که الله یارشان بی

خوش به حال کسانی که خدا یارشان است کسانی که ستایش خداوند کاری است که همواره انجام می‌دهند.

بهشت جاودان بازارشان بی خوشا آنان که دائم در نمازند

خوش به حال کسانی که همواره نماز خود را می‌خوانند و بهشت ابدی دستمزدی است که به خاطر این معامله به دست می‌آورند.

بابا طاهر

کس بی کس تویی، من مانده بی کس خداوندا به فریاد دلم رس

ای خدا، به فریاد دلم برس (به درد دل من گوش کن) تو یار بی کسان و من بدون کس و یاور هستم

خدا یار منه چه حاجت کس همه گویند طاهر کس نداره

همه می‌گویند که (بابا طاهر) بی کس مانده است ولی من خداوند را یار خودم دارم به همین دلیل نیازی به کس دیگری ندارم

بابا طاهر

در مرحمت تو غوطه ور، روز و شب ای نام تو روییده به گلدان لبم

ای کسی که نام تو مانند گلی که در گلدان است مدام بر روی لبم است و در دریای لطف تو روز و شب شناورم.

باران اجابت تو را می‌طلبم در خاک طلب، بذر دعا کاشته ام

دعاهای خود را مانند دانه‌ای که برای رشد در خاک می‌کارند برای برآورده شدن به درگاه تو آورده‌ام و برآورده شدنش را از باران رحمت تو می‌طلبم.

سید حسن حسینی

در باغ خدا را می‌گشاید گر آن سبز قامت، رو نماید

اگر آن فردی که لباس سبز رنگ می‌پوشد (امام زمان) ظهور کند باغ زیبای مادی و معنوی الهی (اصلاح جهان) را به همه دنیا نشان می‌دهد.

دلم را نذر کردم تا بیاید ننم را فرش کردم تا بتازد

خودم را آماده کرده ام تا امام زودتر ظهور کند برای این کار سعی کردم دلم را پاک کنم

مصطفی علی پور

خوانش و فهم (صفحه 73 کتاب درسی)

- 1- آخرین دو بیت به چه مفهومی اشاره دارد؟ ظهور حضرت مهدی (عج)
- 2- در اولین دو بیت «بی» به چه معناست؟ به معنای «است».
- 3- در کدام قسمت از خوانش مصراع «باران اجابت تو را می‌طلبم» مکث وجود دارد؟ چرا؟ بعد از «را»؛ چون قبل از آن یک گروه کلمه‌ای و بعد از آن نیز یک گروه کلمه‌ای دیگر وجود دارد.